

Vajikra 16,1-34

Bamidbar 29,7-11

B"H

Rišon/Kohen 16,1-6 -- Prvi Pozvanik/Koen

(poglavlje 16)

Vajedaber HAŠEM el-Mošē aharei mot šnei benei Aharon bekorvatam lifnei-HAŠEM vajamutu

1 Još govoraše VJEČNI s Mošeom nakon smrti dvojice sinova Aronovih, koji moradoše umrijeti, 2 kad bjehu stupili pred VJEČNOG. VJEČNI zapovjedi Moše: "Govori s Aronom bratom svojim, i neka ne ulazi u svako doba ući u Svetište iza zavjese, pred Pomirilište koje je odozgo na kovčegu, da ne umre. Jer Ja se pojavljujem u oblaku nad pomirilištem. 3 S ovime ima Aron ući u Svetište, s juncem kao žrtvom za grijeh i s ovnom kao žrtvom paljenicom. 4 On će nositi svetu košulju lanenu, gaće lanene moraju pokrivati golo tijelo, pojasom lanenim mora biti opasan i kapu lanenu mora metnuti na glavu. To je ruho sveto, što će ga obući pošto se okupa vodom. 5 Od zajednice sinova Izraelovih ima uzeti sebi dva jarca kao žrtvu za grijeh i jednoga ovna za žrtvu paljenicu. 6 Onda ima Aron donijeti junca, što je određen za žrtvu radi grijeha, i pribaviti sebi i kući svojoj s pomirenje.

Šeni/Levi 16,7-11 -- Drugi Pozvanik/Levi

Velakah et-šenej hase'irim vehe'emid otam lifnej HAŠEM petah Ohel Mo'ed.

7 Nato ima uzeti obadva jarca i staviti ih pred VJEČNOG na ulaz u Šator sastanka. 8 Aron ima baciti ždrijeb na obadva jarca, jedan ždrijeb za VJEČNOG, drugi za Azazela. 9 Onda ima Aron donijeti jarca, na kojega je pao ždrijeb za VJEČNOG, i pripraviti ga kao žrtvu za grijeh. 10 A jarca, na kojega je pao ždrijeb za Azazela, ima staviti živa pred VJEČNOG, da na njemu vrši pomirenje i da ga pošalje za Azazela u pustinju. 11 Aron dakle ima donijeti junca, što je određen za njega kao žrtva za grijeh i sebi i kući svojoj pribaviti pomirenje tim, da zakolje junca, što je određen za njega kao žrtva za grijeh.

Šliši 16,12-17 -- Treći Pozvanik

Velakah melo-hamahta gahalej-eš me'al hamizbe'ah milifnek HAŠEM umelo hofnav ktoret samim daka vehevi mibejt laparohet.

12 Tada ima uzeti kadionicu punu žeravice sa žrtvenika pred VJEČNIM i dvije pregršti pune sitno istucanoga mirisnog kada i odnijeti ga iza zavjese. 13 Tada ima metnuti kad na oganj pred VJEČNIM, da oblak od kada zakloni pomirilište na kovčegu zakona i da on ne umre. 14 Nato neka uzme nešto od krvi junčeve i neka poškropi prstom svojim prednju stranu pomirilišta; pred pomirilište neka poškropi sedam puta krvlju prstom svojim. 15 Tada neka zakolje jarca, što je

određen za narod kao žrtva za grijeh i neka odnese krv njegovu iza zavjese i neka učini s krvlju isto onako, kao što je učinio s krvlju junčevom; neka poškropi pomirilište i pred pomirilište. 16 I tako očisti Svetište od nečistoća sinova Izraelovih i od svih prijestupa, što su ih počinili. Isto tako neka učini i sa Šatorom sastanka, što se nalazi kod njih usred nečistoća njihovih. 17 A nitko ne smije biti nazočan u Šatoru sastanka, kad on uđe u njega da izvrši u Svetišću čin pomirenja, dok ne izađe i ne pribavi pomirenje sebi i kući svojoj i cijeloj zajednici Izraelovoj. Žrtvu za prijestup s logom ulja, i neka oboje žrtvuje podizanjem i mahanjem pred Vječnim.

Revi'i 16,18-24 -- Četvrti Pozvanik

Ve'jaca el-hamizbe'ah ašer lifnej-HAŠEM vehiper alav velakah midam hapar umidam hasa'ir venatan al-karnot hamizbe'ah saviv.

18 Potom neka izađe van na žrtvenik, što stoji pred VJEČNIM, pa neka izvrši i na njemu pomirenje tim, da uzme nešto od krvi junčeve i od krvi jarčeve i da je unaokolo namaže na rogove žrtveniku. 19 Tada neka sedam puta poškropi žrtvenik prstom svojim s nešto krvi i tako ga očisti i posveti ga od nečistoća sinova Izraelovih. 20 Kad je tako svršio pomirenje Svetišća i Šatora sastanka i žrtvenika, tada ima dovesti jarca živoga. 21 Aron neka položi obje ruke svoje na glavu jarcu živomu i neka prizna nad njim sva zlodjela sinova Izraelovih i sve prijestupe, što ih počinije. On neka ih navali na glavu jarcu i neka ga po čovjeku, koji stoji spreman, dade odnijeti u pustinju. 22 Tako ima jarac odnijeti sa sobom sva zlodjela njihova u zabitni kraj. U pustinji neka se tada pusti jarac. 23 Nato ima Aron ući u Šator sastanka i skinuti sa sebe haljine lanene, što ih je bio obukao, kad je stupao u Svetište, i tamo ih položiti. 24 On se ima okupati na svetom mjestu, obući haljine svoje, opet izaći i prirediti žrtvu paljenicu za sebe i žrtvu paljenicu za narod i tim sebi i narodu pribaviti pomirenje.

Hamiši 16,25-30 -- Peti Pozvanik

Ve'et helev hahatat jaktir hamizbeha.

25 Salo žrtve za grijeh neka spali na žrtveniku. 26 A čovjek, koji je odnio jarca van za Azazela, mora oprati haljine svoje i okupati se, onda smije opet doći u tabor. 27 Junca žrtve za grijeh i jarca žrtve za grijeh, od kojih je krv bila unesena, da se izvrši u Svetišću čin pomirenja, ima se odnijeti van pred tabor i kojemu njihove, meso njihovo i sadržaj utrobe njihove ima se spaliti. 28 Onaj, koji ih je spalio, mora oprati haljine svoje i okupati se, onda smije opet doći u tabor. 29 Ovaj zakon ima za vas vječitu valjanost. U sedmom mjesecu, deseti dan mjeseca, imate postiti i nikakav posao raditi, ni domaći ni stranac, koji boravi kod vas. 30 Jer u taj dan pribavlja se za vas pomirenje, da budete očišćeni; od svih grijeha svojih imate biti očišćeni pred VJEČNIM.

Šiši 16,31-34 -- Šesti Pozvanik

Šabat Šabaton hi lahem ve'initem et-naššotehem hukat olam.

31 Dan potpunoga odmora ima biti za vas, i imate postiti po naredbi, što vrijedi zauvijek. 32 A pomirenje ima da izvrši svećenik, koji je bio pomazan i posvećen, da vrši službe svećeničke mjesto oca svojega. I on ima obući haljine lanene, ruho sveto; 33 I očistiti Presveto. Isto tako ima on očistiti Šator sastanka i žrtvenik i svećenicima i cijeloj zajednici narodnoj pribaviti pomirenje, 34 Ovaj zakon, da se ima sinovima Izraelovim jedanput u godini pribaviti pomirenje od svih grijeha njihovih, ima za vas vječitu valjanost." I on učini, kako je bio zapovjedio VJEČNI Mošeu.

Maftir: Bamidbar 29,7-11

Uve'asor lahodeš hašvi'i haze mikra-kodeš jihje lahem ve'initem et-naššotehem kol-melaha lo ta'asu.

7 'A desetoga dana toga sedmog mjeseca imajte sveti saziv. Postite i nemojte raditi nikakva posla. 8 Prinesite paljenicu VJEČNOM na ugodan miris: jednoga junca, jednoga ovna i sedam jednogodišnjih janjaca. Neka su vam bez mane. 9 Njihova prinosnica, od najboljeg brašna zamiješana s uljem, neka bude: tri desetine efe na junca, dvije desetine efe na jednoga ovna 10 i jedna desetina efe na svakoga od onih sedam janjaca. 11 Jedan jarac neka se prinese kao okajnica. To je povrh okajnice na Dan pomirenja, povrh trajne paljenice i njezine prinosnice i njihovih ljevanica.'

Haftara - Šaharit Jom Kipura

Ješajahu 57,14-58,14

Roni akara lo jalada pichi rina vecahali lo-hala ki-rabim benej-šomema mibenej ve'ula amar HAŠEM.

(poglavlje 57)

14 Govorit će se: Naspite, naspite, poravnajte put! Uklonite zapreke s puta mog naroda! 15 Jer ovako govori Višnji i Uzvišeni, koji vječno stoluje i ime mu je Sveti: »U prebivalištu visokom i svetom stolujem, ali ja sam i s potlačenim i poniženim, da oživim duh smjernih, da oživim srca skrušenih. 16 Jer neću se prepirati do vijeka ni vječno se ljutiti: preda mnom bi podlegao duh i duše što sam ih stvorio. 17 Zbog grijeha lakomosti njegove razgnjevih se, udarih ga i sakrih se rasrđen. Ali on okrenu za srcem svojim 18 i vidjeh putove njegove. Izliječit ću ga, voditi i utješit' one što s njime tuguju – 19 stavit ću hvalu na usne njihove. Mir, mir onom tko je daleko i tko je blizu«, govori VJEČNI, »ja ću te izliječiti.« 20 Al' opaki su poput mora uzburkanog koje se ne može smiriti, valovi mu mulj i blato izmeću. 21 »Nema mira grešnicima!«, govori B-g moj.

(poglavlje 58) 1 Viči iz sveg grla, ne suspreži se! Glas svoj poput roga podigni. Objavi mom narodu njegove zločine, domu Jaakovljevu grijeha njegove. 2 Dan za danom oni mene traže i žele znati moje putove, kao narod koji vrši pravdu i ne zaboravlja pravo B-ga svoga. Od mene ištu pravedne sudove i žude da im se B-g približi: 3»Zašto postimo ako ti ne vidiš, zašto se trapimo ako ti ne znaš?« Gle, u dan kad postite poslove nalazite i na posao gonite radnike svoje. 4 Gle, vi postite da se prepirete i svađate i da pesnicom bijete siromahe. Ne postite više kao danas, i čut će vam se glas u visini! 5 Zar je meni takav post po volji u dan kad se čovjek trapi? Spuštati kao rogoz glavu k zemlji, sterati poda se kostrijet i pepeo, hoćeš li to zvati postom i danom ugodnim VJEČNOM? 6 Ovo je post koji mi je po volji, riječ je VJEČNOG G-spoda: Kidati okove nepravedne, razvezivat' spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; 7 podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi. 8 Tad će sinut' poput zore tvoja svjetlost, i zdravlje će tvoje brzo procvasti. Pred tobom će ići tvoja pravda, a slava VJEČNOM bit će ti zalaznicom. 9 Vikneš li, VJEČNI će ti odgovorit', kad zavapiš, reći će: »Evo me!« Ukloniš li iz svoje sredine jaram, ispružen prst i besjedu bezbožnu, 10 dadeš li kruha gladnome, nasitiš li potlačenog, tvoja će svjetlost zasjati u tmini i tama će tvoja kao podne postati, 11 VJEČNI će te vodit' bez prestanka, sitit će te u sušnim krajevima. On će krijepit' kosti tvoje i bit ćeš kao vrt zaljeven, kao studenac kojem voda nikad ne presuši. 12 I ti ćeš gradit' na starim razvalinama, dići ćeš temelje budućih koljena. Zvat će te popravljачem pukotina i obnoviteljem cesta do naselja. 13 Zadržiš li nogu da ne pogaziš subotu i u sveti dan ne obavljaš poslove; nazoveš li subotu milinom a časnim dan VJEČNOM posvećen; častiš li ga odustajuć' od puta, bavljenja poslom i pregovaranja – 14 tad

ćeš u VJEČNOM svoju milinu naći, i ja ću te provesti po zemaljskim visovima, dat ću ti da uživaš u baštini oca tvog Jaakova, jer su usta VJEČNOG govorila.

Minha - Jom Kipur

Vajikra 18,1-30

Rišon/Kohen 18,1-5 -- Prvi Pozvanik/Koen

(poglavlje 18)

Vajedaber HAŠEM el-Mošē lemor

1 I progovori VJEČNI Mošeu rekavši: 2 Govori sinovima Izraelovim ovo: Ja VJEČNI, sam B-g vaš. 3 Nećeš oponašati običaja zemlje egipatske, gdje si prebivao, niti zemlje kanaanske, u koju vas vodim; niti ćete se vladati po zakonima njihovim. 4 Samo moje zapovijedi ćete vršiti i vjerno slijediti moje uredbe. Ja VJEČNI, sam B-g vaš. 5 Držat ćete moje zakone i moje zapovijedi; i vršenjem njihovim čovjek će živjeti. Ja sam VJEČNI!

Šeni/Levi 18,6-21 -- Drugi Pozvanik/Levi

Iš iš el-kol-šer besaro lo tikrevu legalot erva ani HAŠEM.

6 Neka se nitko od vas ne približuje rođacima svojim po tijelu, da otkrije golotinju. Ja sam VJEČNI! 7 Golotinju svoga oca, odnosno golotinju svoje majke nećeš otkrivati. Majka ti je, nećeš otkrivati njezine golotinje! 8 Ne otkrivaj golotinje žene svoga oca! To je golotinja tvoga oca! 9 Golotinje svoje sestre - kćeri svoga oca ili kćeri svoje majke - bila rođena u kući ili izvan nje, ne otkrivaj njene golotinje! 10 Golotinje kćeri svoga sina niti golotinje kćeri svoje kćeri, ne otkrivaj njihove golotinje, jer njihova golotinja je tvoja vlastita golotinja! 11 Golotinje kćeri žene svoga oca, koja je rođena u domu tvoga oca, ona ti je sestra. Ne otkrivaj njene golotinje! 12 Ne otkrivaj golotinje sestre svoga oca! Ona je tijelo tvoga oca. 13 Ne otkrivaj golotinje sestre svoje majke! Ta ona je tijelo tvoje majke. 14 Ne otkrivaj golotinje brata oca svojega, ne približavaj se njegovoj ženi, ta ona ti je strina. 15 Ne otkrivaj golotinje svoje snahe, ona je žena sina tvojega; nećeš otkriti njezine golotinje! 16 Ne otkrivaj golotinje žene brata svojega. To je golotinja tvoga brata 17 Ne otkrivaj golotinje žene i njene kćeri niti ćeš oženiti kćer sina njezina ili kćer kćeri njezine i otkriti njenu golotinju. One su u rodu, to bi bilo izopačeno. 18 Nemoj uzeti ženu kao takmaca sestri njezinoj i otkriti njenu golotinju za života njezina! 19 Ne približi se ženi u vrijeme nečistoće njezine, da otkriješ njenu golotinju. 20 Nemoj imati tjelesni odnos sa ženom bližnjega svojega te se okaljati njome. 21 Ne dopusti da ijedno od tvog potomstva bude prineseno Molehu na žrtvu i ne obeščasti ime B-ga svojega. Ja sam VJEČNI!

Šliši/Israel 18,22-30 -- Treći Pozvanik/Israel

Ve'et zahar lo tiškav miškevej iša to'eva hi.

22 Nemoj leći s muškarcem kao što se liježe sa ženom, to je gadost. 23 Nemoj imati tjelesni odnos sa bilo kojom životinjom i tako se okaljati, i neka se nijedna žena ne poda životinji da opći s njom. To je razvratno. 24 Nemojte se okaljati niti na jedan od ovih načina, jer su se njima okaljali narodi koje tjeram pred vama. 25 Time je zemlja postala okaljana, i ja sam ih pozvao na odgovornost zbog njihovog razvrata, i zemlja je izbljuvala stanovnike svoje. 26 Ali vi se morate držati Mojih zakona i Mojih propisa, i ne smijete činiti ni jednu od ovih odvratnih stvari, ni domaći ni stranac koji živi među vama. 27 Jer su sve te gadosti činili ljudi, što su prije vas boravili u zemlji, i zemlja je postala okaljana. 28 Zato nemojte da vas zemlja izbljuva, jer ste je okaljali, kao što je izbljuvala narod, koji je došao prije vas. 29 Tko god čini bilo koju od ovih ogavnih stvari, ta će osoba biti odsječena od svog naroda. 30 Držite moje odredbu da se ne upuštate niti u jedan od ovih ogavnih običaja koji su se radili prije tebe, i nećeš se njima okaljati. Ja, VJEČNI, sam, B-g vaš!"

Haftara - Minha Jom Kipura

Jona 1,1-4,11; Miha 7,18-20.

Vagehi devar-HAŠEM el-Jona ven-Amitaj lemor.

1 Riječ VJEČNOG dođe Joni, sinu Amitajevu: 2 »Ustani«, reče mu, »idi u Ninivu, grad veliki, i propovijedaj u njemu, jer se zloća njihova popela do mene.« 3 A Jona ustade da pobjegne u Taršiš, daleko od VJEČNOG. Siđe u Jafu i nađe lađu što je plovila u Taršiš. Plati vozarinu i ukrca se da otplovi s njima u Taršiš, daleko od VJEČNOG. 4 Ali VJEČNI podiže na moru silan vjetar i nastade nevrijeme veliko na moru te mišljahu da će se lađa razbiti. 5 Uplašise se mornari; svaki zazva svoga boga, i da bi je olakšali, stadoše iz lađe bacati tovar što bijaše u njoj. Jona pak bijaše sišao na dno lađe, legao i zaspao tvrdim snom. 6 Zapovjednik lađe pristupi mu i reče: »Što spavaš kao zaklan? Ustaj i prizivlji Boga svojega! Možda će nas se sjetiti bog taj da ne poginemo.« 7 Potom rekoše jedni drugima: »Hajde da bacimo ždrijeb da vidimo od koga nam dođe ovo zlo.« Baciše ždrijeb i pade ždrijeb na Jonu. 8 Oni mu onda rekoše: »Kaži nam: zbog koga nas ovo zlo snađe, kojim se poslom baviš, odakle dolaziš, iz koje si zemlje i od kojega naroda?« 9 On im odgovori: »Ja sam Hebrej, i štujem VJEČNOG, B-ga nebeskoga, koji stvorio more i zemlju.« 10 Ljudi se uplašise veoma i rekoše mu: »Što si to učinio!« Jer bijahu doznali da on bježi od VJEČNOG – sam im je to pripovjedio. 11 Oni ga zapitaše: »Što da učinimo s tobom da nam se more smiri?« Jer se more sve bješnje dizalo. 12 On im odgovori: »Uzmite me i bacite u more, pa će vam se more smiriti, jer znam da se zbog mene diglo na vas ovo veliko nevrijeme.« 13 Ljudi uzeše veslati ne bi li se primakli kopnu, jer se more sve bješnje dizalo protiv njih. 14 Tad zazvaše VJEČNOG i rekoše: »Ah, VJEČNI, ne daj da poginemo zbog života ovoga čovjeka i ne svali na nas krv nevinu, jer ti si VJEČNI: činiš kako ti je milo.« 15 I uzevši Jonu, baciše ga u more – i more presta bjesnjeti. 16 Tada velik strah VJEČNOG obuze ljude te prinesoše žrtvu VJEČNOM i učiniše zavjete. *(poglavlje 2)* VJEČNI zapovjedi velikoj ribi da proguta Jonu. Tri dana i tri noći ostade Jona u ribljoj utrobi. 2 Iz utrobe riblje stade Jona moliti VJEČNOG, B-ga svojega. 3 On reče: »Iz nevolje svoje zavapih VJEČNOM, i on me usliša; iz utrobe podzemlja zazvah, i ti si mi čuo glas. 4 Ti me baci moru u dubine, i voda me opteče. Sve poplave tvoje i valovi oboriše se na me. 5 Pomislih: odbačen sam ispred očiju tvojih. Al' ipak oči upirem svetom Hramu tvojem. 6 Vode me do grla okružiše, bezdan me opkoli. Trave mi glavu omotaše, 7 sidoh do korijena planina. Nada mnom se zatvoriše zauvijek zasuni zemljini. Al' ti iz jame izvadi život moj, o VJEČNI, B-že moj. 8 Samo što ne izdahnuh kad se spomenuh VJEČNOG, i molitva se moja k tebi vinula, prema svetom Hramu tvojemu. 9 Oni koji štuju isprazna ništavila milost svoju ostavljaju. 10 A ja ću ti s pjesmom zahvalnicom žrtvu prinijeti. Što se zavjetovah, ispunit ću. Spasenje je od G-spoda.« 11 Tada VJEČNI zapovjedi ribi i ona izbljuva Jonu na obalu. *(poglavlje 3)* Riječ VJEČNOG dođe Joni drugi put: 2 »Ustani«, reče mu, »idi u Ninivu, grad veliki, propovijedaj u njemu što ću ti reći.« 3 Jona ustade i ode u Ninivu, kako mu VJEČNI zapovjedi.

Niniva bijaše grad velik do B-ga – tri dana hoda. 4 Jona prođe gradom dan hoda, propovijedajući: »Još četrdeset dana i Niniva će biti razorena.« 5 Ninivljani povjerovaše B-gu; oglašiše post i obukoše se u kostrijet, svi od najvećega do najmanjega. 6 Glas doprije do kralja ninivskoga: on ustade s prijestolja, skide plašt sa sebe, odjenu se u kostrijet i sjede u pepeo. 7 Tada se po odredbi kralja i njegovih velikaša oglašio i objavi u Ninivi: »Ljudi i stoka, goveda i ovce da ne okuse ništa, ni da pasu, ni da vodu piju. 8 Nego i ljudi i stoka da se pokriju kostrijeću, da glasno B-ga zazivlju i da se obrati svatko sa svojega zlog puta i nepravde koju je činio. 9 Tko zna, možda će se povratiti B-g, smilovati se i odustati od ljutoga svog gnjeva da ne izginemo?« 10 B-g vidje što su činili: da se obratiše od svojega zlog puta. I sažali se B-g zbog nesreće kojom im bijaše zaprijetio i ne učini. (poglavlje 4) Jona bi veoma krivo i rasrdi se. 2 I ovako se pomoli VJEČNOM: »Ah, VJEČNI, nisam li ja to slutio dok još u svojoj zemlji bijah? Zato sam htio prije pobjeći u Taršiš; jer znao sam da si ti Bog milostiv i milosrdan, spor na gnjev i bogat milosrđem i da se nad nesrećom brzo sažališ. 3 Sada, VJEČNI, uzmi moj život, jer mi je bolje umrijeti nego živjeti.« 4 VJEČNI odgovori: »Srdiš li se ti s pravom?« 5 Jona iziđe iz grada i sjede s istoka gradu; načini ondje kolibu i sjede pod njom u hlad da vidi što će biti od grada. 6 A VJEČNI B-g učini da izraste bršljan nad Jonom i pruži sjenu njegovoj glavi te da ga izliječi od zlovolje. Jona se bršljanu veoma obradova. 7 Ali sutradan, u osvit zore, B-g zapovjedi crvu da podgrize bršljan, i on usahnu. 8 Kad je ogranulo sunce, posla B-g vruć istočni vjetar; sunce je palilo glavu Joninu te je sasvim klonuo. Poželje umrijeti i reče: »Bolje mi je umrijeti nego živjeti.« 9 B-g upita Jonu: »Srdiš li se s pravom zbog bršljana?« On odgovori: »Da, s pravom sam ljut nasmrt.« 10 VJEČNI mu reče: »Tebi je žao bršljana oko kojega se nisi trudio, nego je u jednu noć nikao i u jednu noć usahnuo. 11 A meni da ne bude žao Ninive, grada velikoga, u kojem ima više od sto i dvadeset tisuća ljudi koji ne znaju razlikovati desno i lijevo, a uz to i mnogo životinja!«

Miha 7, 18-20.

Mi-El kamoha nose avon ve'over al-peša liš'erit nahalato lo-hehezik la'ad apo ki-hafec hesed hu.

18 Tko je B-g kao ti koji prašta krivnju, koji grijeh oprašta i prelazi preko prekršaja Ostatka baštine svoje, koji ne ustraje dovijeka u svome gnjevu, nego uživa u pomilovanju? 19 Još jednom, imaj milosti za nas! Satri naše opačine, baci na dno mora sve grijeha naše! 20 Udijeli Jaakovu vjernost svoju, dobrotu svoju Avrahamu, kako si se zakleo ocima našim od dana iskonskih.

*Aliju Rišon, i tri alijot Minhe preveo: Vatroslav Ivanuša
Ostale alijot, maftir i haftarot: adaptirano iz više hrvatskih prijevoda*

